

בעזה ש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו

בסעודת רעוא דרעוין

פרשת כי תשא

* * *

במלוח מלכה

לטובת הכולל דקהלתינו

שנת תש"ע לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תקצ"ו

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

בסעודה שלישית פרשת כי תשא (פרה) תשי"ע לפ"ק

כך, שהרי יהושע היה נציג ומלך
כמשה, ולא יכול להגיע לכבודו ע"כ.
והיא פליאה, שזקני ישראל ידברו
בפחיתות יהושע, לזלזל בכבודו, אשר
הקב"ה צעמנו בחר בו, ואמר למשה
לסמוך ידיו עליו.

וגראדה דהא דסיימו הזקנים, או
לאותה בושה או לאותה
כלימה, כוונתם על עצמם היה,
דאיתא בגמרא (ערכין יז.) על הכתוב,
זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב
סלה (תהלים כד-ו), פרנס לפי דורו
ע"ש. ואם נשתנה פני הפרנס מחמה
ללבנה, הרי זה לאות על ירידת
הדור, שאין הם ראויים עוד לפרנס
של פני חמה, ועל עצמם אמרו או
לאותה בושה או לאותה כלימה, איך
ירדנו כל כך אחורנית. ואם כי אין
אדם רואה נגעי עצמו וחסרונותיו,
אבל מירידת מדריגת הפרנס, נוכל
להבין עד כמה ירדה דורנו, ואוי
לאותה בושה.

ובשרתו יהושע בן נון נער לא
ימיש מתוך האהל (שמות
לג-יא). וכתב בצנן עזרא כי יהושע
היה אז בן חמשים ושש שנה, דהא
יהושע חי מאה ועשר שנים (יהושע
כד-כט), וחכמים אמרו (זבחים קיח:) כי
שבע שנים כבש ושבע שנים חלק, ואם
כן איך קראו הכתוב נער. וכתב
לפרש, ומשרתו יהושע בן נון שירות
נער ע"כ.

וגראדה כי מצינו שה' אמר למשה
קודם מותו, קח לך את
יהושע בן נון, איש אשר רוח בו,
וקמכת את ידך עליו וגו', ונתת
מהודך עליו וגו' (במדבר כז-יח). ודרשו
חז"ל (בבא בתרא עה.) ונתת מהודך,
ולא כל הודך, זקנים שבאותו הדור
[שראו משה ויהושע] אמרו, פני משה
כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה,
אוי לה לאותה בושה או לה לאותה
כלימה ע"כ. וברש"י פירש, או לאותה
בושה, שבזמן מועט נתמעט הכבוד כל

היא מתרחקת ביותר, ולכן הלצנה במלואה, ואחר כך בהמשך החודש מתקרבת יותר אל המשפיע, לכן יכהה מאורה מעט מעט ונחסר, עד שהיא סמוך לגמרי אל החמה ואז נמשך אורה לגמרי, וזהו מולד הלצנה. וכן הוא צדמיון קבלת התלמיד מהרב, אשר רבו משפיע לו אור התורה והחכמה, וכל מה שהתלמיד מתנהג עֲלָמו צרחקות מרבו צבחינת יראה, ומחזיק את רבו לגדול מאוד, והרב דומה למלאך ה' נבא'ות צעיני תלמידו, אז יוכל להשפיע לו יותר תורה ויראה. ועל כן אמר השי"ת למשה שהיה רבן של ישראל צעת שהראה לו מולד הלצנה, כזה ראה וקדש, שכך הוא הנהגת התלמיד עם רבו עכדה"ק (ועיין באגרא דפרקא אות ח') ודפח"ת.

וגראדה לזהו הענין שאמרו חז"ל (פסחים כד:) דשמעון העמסוני היה דורש כל אתים שצורה, כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא (דברים ו-יג) פירש וכו'. עד שצא רבי עקיבא ודרש את ה' אלקיך תירא, לרבות תלמידי חכמים ע"כ. וברש"י שיהא מורא רבן כמורא שמים (אבות ד-יג). והכוונה נראה דלכן רימו לנו הכתוב מנות יראת תלמידי חכמים, אצל מנות יראת ה', דכמו שאצל ה'

אבל באמת יש לומר צזה עוד יותר, כי גם עכס הדבר שאמרו, פני יהושע כפני לצנה, ח"ו שהזקנים הללו ידברו בגנותן של חכמים, להקטין מעלתו של יהושע צעיני דורו, ואדרבה למעליותא כיוונו להגדיל צזה מדריגת יהושע, ולהורות לצני ישראל צמה זוכין לגדל צנים תלמידי חכמים מאורי ישראל. הנה דורו של משה היה דור דעה, ארצעים שנה רלופות ישצו ולמדו תורה צלי שום דאגת פרנסה וכו', אותה תורה שקצלו ושמעו צעמס קול ה' צהר סיני. וכאשר נסתלק משה רבינו זכה רק אחד מהצורה להתעלות ולמלא מקומו של משה רבן של ישראל, מהו הקוד צזה, שנעלה יהושע על כל צני דורו, יותר משאר הזקנים שלא זכו לזה.

ויש לומר על פי מה שפירש הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע הכתוב, החדש הזה 'לכס' ראש חדשים (שמות יג-יג). ולכאורה תיבת לכס מיותר. וברש"י כתב, שהראה לו באצבע את הלצנה צרקייע, ואמר לו כזה ראה וקדש ע"כ. והענין הוא, כי הלצנה אין לה אור עצמי רק מה שמקבלת מהחמה, והטבע הוא דכל מה שמתרחקת טפי מהשמש היא מקבלת יותר אור, וכך היא סוצבת מתחילת החודש עד אמצע החודש שאז

של ישראל צדיטול גמור עד קצה האחרון, וגם זהותו כן ששים שנה החזיק עצמו נגד משה רבינו כנער ובער, שעדיין לא השיג מאומה, ועומד צריחוק רצבות מדריגות ממשה, עד שהיה לו חבל כל רגע שאינו שורה במחיצת רבו, ולא ימיש מתוך האהל, על כן זכה לקבל צאמת יותר משאר הזקנים שצדורו. וכמו שכתבו המפרשים דלכן היה נקרא בשם 'צן' נון (במירק), מלשון צינה, שהגיע לדרגת הצינה בשער הגון, ויהושע צן נון, והשיג שער הגון. וזה ששיבח אותו הכתוב, ומשרתו יהושע צן נון נער, שהחזיק עצמו כנער נגד רבו משה, ולא ימיש מתוך האהל, כדי שיוכל לקבל עוד ועוד. ולכן זכה להיות צן נון, להשיג שערי החכמה עד קצה האחרון, ולא ימיש מתוך האהל, על דרך שדרשו חז"ל (שבת פט). דאהל הוא לשון אור מלשון (איוב כט-ג) צהלו נרו (עיין רש"י ד"ה ומשה). ויהושע לא מש ממנו אורו של משה שהזריח עליו, עצור היותו כנער לשרתו, והיה עומד צריחוק מרבו, עד שהאיר עליו אור רבו, כמו הלצנה כשעומדת מהחמה מרחוק.

וְלִצְנֵן כֵּן הָיוּ שָׂרֵי הַזְּקֵנִים שֶׁבְּאֹתוֹ דור, גם הם הודו בגודל מדריגתו של משה, אבל גם הם

כל אחד מרגיש עצמו מרוחק מאד בתכונתו צרצבי רצבות מעלות, ולכן הוא ירא מה' יראת הרוממות, ככה יש לירא גם את התלמיד חכם, להרגיש עצמו מרוחק מאד ממדריגתו, ואז זוכה שאיר עליו אור התורה של התלמיד חכם, דוגמת הלצנה שמאירה יותר ויותר כפי ריחוקה מאת החמה.

וְלִצְנֵן כאשר ציקש אלישע מרבו אליהו שיספיע עליו ביתר שאת, והי נח פי שנים צרוחק אלי (מלכים ז ב-ט), השיב לו אליהו, אם תראה אותי לקח מאתך יהי לך כן, ואם אין לא יהיה. והכוונה שכל זמן שתחשוב שאתה קרוב אלי צמדריגתך, ויש לך ערך ודמיון אלי, הרבי הוא גדול מאד, אבל גם אני קרוב למעלתו, הוא גדול, ואני קטן ממנו, אבל עדיין אני עמו באיזה ערך ודמיון, חנשים אחוזים או ששים וכו', אז לא תוכל לקבל השפעה ממני. אבל אם תראה אותי לקח מאתך, שתכיר שאין לך שום שייכות לגודל מדריגתי, כדבר הלוקח ונפרד מחצירו, שאין מתאימים זה לזה בערך, אז יהי לך כן, ואם אין, אם תחסר ממך ידיעה זו, אז לא יהיה, לא תוכל לקבל ממני פי שנים צרוחק.

וְלִצְנֵן הַגֵּיעַ יְהוֹשֻׁעַ, הוּא ציטל עצמו למשה רבן

גדולה זו, כי פני יהושע כפני לצנה, הוא השיג כי תלמיד לפני רבו נריך להיות כפני לצנה, דכל מה שמתרחקת יותר מהחמה, היא מקבלת אור יותר, וכן היה יהושע מרגיש עצמו כנער נגד משה, על כן נבחר הוא דייקא, כי הוא קיבל אורו של משה יותר מהאחרים. וסיימו על עצמם, אוי לאותה צושה ואוי לאותה כלימה, וי לאותה צושה שהיה להם להכנע נגד משה, כי הם משלמים מחיר גדול על זה כעת, שלא נגה עליהם אורה של החמה, כי צעת שעומדים קרוב להחמה, אז נחשך אור הלצנה. ורק יהושע למד מולד הלצנה, החדש הזה 'לכס', כזה ראה וקדש.

ובזה נראה לבאר מה שאמרו חז"ל (מגילה יג.) ויהי אומן את הדסה היא אסתר (ג-ו), קרי לה אסתר וקרי לה הדסה וכו'. רבי יהודה אומר הדסה שמה ולמה נקרא שמה אסתר, מפני שהיתה מסתרת את דבריה, וכן הוא אומר אין אסתר מגדת את עמה ואת מולדתה. כאשר כזה עליה מרדכי (ג-ו). רבי נחמיה אומר הדסה שמה, ולמה נקרא שמה אסתר, שעובדי כוכבים היו קורין אותה על שם אסתהר [ירת, יפה כלצנה] ע"כ. ולפי מה שנתבאר יש לומר, בטעם שקראו אותה על שם

גדולים, אין הכי נמי שאין הם כמותו, אבל על כל פנים סמוכים למדריגתו. משה באמת גדול מאד, אבל בגבול וקצבה. משה גדול מהם קצת, אבל לא כל כך נורא, יכולים לפלפל על דבריו, וגם יכולים לחלוק עליו, גם אנו מצינים. ועל דרך שאמרו קרח ועדתו, רצ לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה', ומדוע תתנשאו על קהל ה' (במדבר טז-ג), כולם שמעו דברים צביני מפי הגבורה (רש"י טז). והלא גם אהרן ומרים אמרו, הרק אך במשה דבר ה', הלא גם צנו דבר (שם יג-ט). ולכן לא זכו למדריגתו, ולא האירו תמיד, כי צעת היותם חושבים שהם קרובים למדריגת רבם, לא נגה עליהם אור החמה, כי רק העומדים נגד רבם מרחוק זוכים לקבל מאורו, וכל כמה שירגיש עצמו מרוחק עוד יותר, יאיר אור רבו עליו עוד יותר, ורק יהושע זכה למדריגה זו שלא ימיש מתוך 'האהל', שהאיר תמיד באותה מדה גדושה, ולא מש מאור הזה אפילו לזמן קצר.

ולכן כאשר נסתלק משה, וראו הזקנים שמהם לא נבחרו למלאות מקומו רק יהושע משרת משה, התאוננו על עצמם, למה לא השיגו גם הם להתנהג צחי"י משה כמו יהושע. ואמרו הטעם שזכה יהושע

יותר ממנה, ולכן האירה עליו אורו של מרדכי, וזכתה להיות כלי לתשועתן של ישראל.

והגדה אנו עומדים בשבת פרשת פרה, זאת חקת התורה אשר נזה ה' וגו', ויקחו אליך פרה אדומה וגו' (צמדנר יט-כ). וכבר האריכו המפרשים, דלמה קראה הכתוב חוקה, הלא רבי משה הדרשן זיאר טעמה, משל לכן שפחה שטינק פלטיין של מלך, אמרו תבא אמו ותקנח הלאה, כך תבא פרה ותכפר על העגל (רש"י שם יט-כ). — גם להצין ענינה של פרה אדומה, שמטהר טמאים, ולעומת זה היא מטמא טהורים, ומוזה מי הנדה יכבס בגדיו, והנוגע צמי הנדה יטמא עד הערב (יט-כא). ואיך יתכן שתי הפכים בנושא אחת.

וגרסה כי הנה מלינו צפרשמינו, כאשר חטאו ישראל צחטא העגל, ויחל משה את פני ה' אלקיו, ומסר נפשו על ישראל לעורר רחמים עליהם, ואמר לה', אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב (שמות לז-לח). והיא פליאה, כי מדרך המליץ להקטין את החטא, שלא היה כל כך גדול, ולא רצו לעשותה וכו', ומשה התחיל מלימתו אנא חטא העם הזה 'חטאה גדולה'.

הלצנה, כי הימה נכנע מאד לדעת מרדכי, והשיגה שהיא רחוקה מאד מלהצין ולהשכיל סוף דעתו, שאמר לה שלא תגידי את עמה ואת מולדתה, דלכאורה זה פחיתות לאדם שאינו יודע שורשו ומקורו, וציון הדבר לה, שהיא אסופי ושתוקי, לא יודעת אצותיה. ומה גם שכאשר תגידי לאחשורוש את מולדתה, תוכל צוה לקבל טובות רבות מבית המלכות, להיהודים שהיו אז בגולה אחר החורבן. ואף על פי כן ציטלה דעתו למרדכי ולא הגידה עמה ומולדתה.

וזהו שדייק הכתוב, אין אסתר מגדת את עמה ואת מולדתה, 'כאשר נזה עליה מרדכי', לא צציל שהיא עצמו הצינה שכן מהראוי לעשות, כי אדרבה דעתה הייתה שיש להודיע עמה ומולדתה לטובתן של ישראל, אבל אם מרדכי מנזה לא לומר, ציטלה דעתו כנגדו. ואת מאמר מרדכי אסתר עושה כאשר הייתה באמנה איתו, והייתה צוה דוגמת הלצנה שמקבלת אורה רק בעומדת מרחוק מקום מהחמה. ואם כן שני הטעמים עולים בקנה אחד, שנקראת אסתר, שמסתרת דבריה, וצוה עצמה הייתה דומה לאסתרה, שהחשיבה את דעת מרדכי, והשיגה שהוא עומד צמדריגה רבה

אותו רע יתגבר עליהם, כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה.

וְלִבָּן משה רבינו כאשר השיג זאת, שכל תכלית החטא הוא רק שעל ידה יותן פתחון פה לבעלי תשובה, הגדיל החטא ציטר שאת, אלא חטא העם הזה חטאה גדולה, עלובה כלה שזנתה בתוך חופתה, כי אם יקטין את החטא, אז לא יהיה צוה הוראת תשובה לבעלי החוטאים הגדולים, אבל כאשר יוגדל החטא, ואף על פי כן יאמר ה' סלחתי כדצדק, אז יהיה זאת לפתחון פה לבעלי תשובה, גם כאשר הגדילו לחטוא.

ואם כן בזמן עשיית העגל היו צאמת ישראל טהורים, עד שאמר ה' מי יתן והיה לצבם זה להם ליראה אותי כל הימים, והקב"ה טימא את הטהורים, שהכריח ירם שיתגבר עליהם, וטימאם בחטא העגל, והוא לתכלית ליתן פתחון פה לבעלי תשובה לטהר טמאים, שגם מדיוטא התחטונה יכולים להתטהר. ולכן הפרה אדומה שבאה לכפר על חטא העגל, גם כן מצותו צדק, לטמא טהורים ולטהר טמאים, דוגמת מעשה העגל שהיתה כך. וצוה גופיה טמונה המליצה על החטא, שישראל מצד עצמם לא היו ראויין לאותה מעשה, אלא שה' טימא

וגראה, לחיאת בגמרא (עבודה זרה ד:) אמר רבי יהושע בן לוי לא עשו ישראל את העגל, אלא כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שנאמר (דברים ה-כו) מי יתן והיה לצבם זה להם ליראה אותי כל הימים [כלומר גבורים ושלטיים ציטרם היו, ולא היו ראויין להתגבר ירם עליהם, אלא גזירת המלך היה לשלוט צם יצר הרע, כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה, שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא יקבלוני, אמור לו, נא ולמד ממעשה העגל שכפרו בעיקר, ונתקבלו בתשובה] ע"כ.

ויש לומר דזהו שאמר משה לאהרן, מה עשה לך העם הזה, כי הצאת עליו חטאה גדולה, ויאמר אהרן אל יחר אף אדוני, אתה ידעת את העם כי צרע הוא (לצ-כא). ונראה כי אמרו חז"ל (סוכה נג.) שצע שמות יש לו ליצר הרע, הקב"ה קראו רע, שנאמר (בראשית ח-כא) כי יצר לב האדם רע מנעריו וכו' ע"ש. וכאשר רצה אהרן להרגיע את משה על מה שעשו ישראל את העגל, אמר לו, אתה ידעת את העם, גדול מדריגתם, שגבורים ושלטיים ציטרם הם, ולא היו ראויין לאותה מעשה, ומה שעשו את העגל, כי 'צרע' הוא, גזירת המלך היה כי היצר הרע שהקב"ה קורא

יהלל י-ה (מהלים קז-יט), אלו הדורות שהם כמתים צמעשיהם, וצאים ומתפללים לפניך צראש השנה ויום הכיפורים, ואמה צורא אותם צריה חדשה ע"כ.

אמנם צאמת יש להצין היאך מהני תשובה, הא מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול (כחובות יו.), ואם כן איך מהני תשובה על פי דיני תורה. וכתב החיד"א בצספר ראש דוד (פ' אמור ד"ה וצאופן) כי ישראל נקראים צנים למקום, צנים אחס לה' אלקיכם (דברים יד-ה), והרי אצ שמחל על כבודו מחול (קידושין לב.), ומהאי טעמא לא מהני תשובה רק לישראל, ולא לאומות העולם (תנחומא האזינו ד), כי לאומות העולם נקרא הקצ"ה עליהם מלך כמו שכתוב (ירמיה י-י) מי לא יראך מלך הגויים, ומלך שמחל על כבודו אינו מחול ע"כ. (והוצא צני ישכר שצמות ט-ו).

וזדו המשך הכתוב, אספרה אל חוק של פרה אדומה, שניתנה תשובה גם על חטא העגל, וליתן פתחון פה לבעלי תשובה. ולכאורה הרי מלך שמחל על כבודו אינו מחול, מכל מקום ה' אמר אלי צני אתה, ואצ שמחל על כבודו מחול, ולכן בישראל מהני תשובה, ואומר ה'

את הטהורים, כדי לטהר צה את הטמאים לעתיד.

ובעתה כיון שישראל אנוסים היו על החטא, ואונסא כמאן ללא עמיד דמי, ואין הקצ"ה צא צטרוניא על צריותיו, אם כן עגס הדבר שיצטרכו ישראל לפרה אדומה לכפר על חטא העגל, היא גם כן פליאה, כיון שלא היו ישראל ראוין לאותה מעשה, אלא שגזירת המלך היה, כפרה למה להו. ועל כרחק שזאת חקת התורה היא, שגס הכפרה על החטא העגל, אשר עברה היא צאה, גם זה לחוקה יחשב.

ובזה נראה לצאר הכתוב, אספרה אל חוק, ה' אמר אלי צני אתה, אני היום ילדתיך (מהלים צ-ו). ויש לומר דקאי על חוק של פרה אדומה, שניתנה לכפר על חטא העגל, שגס חטא גדול כזה, יכולה לצוא אמה לקנח צואת צנה, והוא להורות על גודל כח התשובה, שיוכל אדם להתחדש ולהיות כצריה חדשה כח התשובה, ועל דרך שאמרו, גר שנתגייר כקטן שנולד דמי (ינמות כב.), וזאת היא גם בישראל כאשר עושה תשובה, שנעשה כצריה חדשה, וכדאיחא צילקוט (מהלים רמו תתנה) תכתב זאת לדור אחרון ועם נצרא

להבעלי תשובה, אני היום ילדתיך, אני עוסק בשייכות עוד להעבר, ואחיה קקנו עושה אותך כזרייה חדשה, ואין לך שכולד.

בסעודת מלוה דמלכה לטובת הכולל דקהלתינו - וויליאמסבורג
מוצש"ק פי כי תשא תשי"ע לפ"ק

במשנה (עבודה זרה כט:) שאל רבי ישמעאל את רבי יהושע, מפני מה אסרו גבינות עובדי כוכבים וכו'. השיאו לדבר אחר, אמר לו, ישמעאל היאך אתה קורא כי טובים דודיך מיין (שיר א-ב), או כי טובים דודיך, [לשון זכר או לשון נקבה] וכו'. אמר לו אין הדבר כן, שהרי חזירו מלמד עליו, לריח שמניך טובים ע"כ. ובגמרא (שם לה.) מאי כי טובים דודיך מיין, כי אחא רב דימי אמר, אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה, רצונו של עולם ערבים עלי דברי דודיך [דברי סופרים] יותר מיינה של תורה [תורה שכתב]. מאי שנא האי קרא דשייליה, אמר רבי שמעון בן פזי וכו', מרישיה דקרא קאמר ליה, ישקני מנשיקות פיהו, אמר ליה, ישמעאל אחי, חשוק שפתותיך זו בזו, ואל תבהל להשיב [אל תדקדק להקשות לו], מאי טעמא, אמר עולא גזירה חדשה היא [מקרוז גזרו על הגבינה], ואין מפקפקין בה [אין מפרשין טעמה] ע"כ.

וגראה דהנה הכתוב אומר, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, זהב וכסף ונחושת וגו', שמן למאור וגו' אבני שוהם ואבני מלואים לאפוד ולחשן (שמות כה-ב). ובגמרא (עבודה זרה כג.) תנן פרת חטאת רבי אליעזר אומר אינה נקחת מן העובדי כוכבים וכו' (פירא ב-ג). מאי טעמא דרבי אליעזר, דבר אל בני ישראל ויקחו אליך (במדבר יט-ב), ישראל יקחו ואין העובדי כוכבים יקחו. ופריך אלח מעמה, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, הכי נמי ישראל יקחו, ואין העובדי כוכבים יקחו. וכי תימא הכי נמי, והאמר רב יהודה וכו', מה עשה עובד כוכבים אחד לאביו וכו', פעם אחת בקשו ממנו אבנים לאפוד בששים רבוא וכו'. ומשני אבני שהם הפסיק הענין [מדלח כתיב ואבני שהם, כדכתיב זכולהו וכסף ונחושת ותכלת וארגמן ועורות, הפסיק הענין ולא קאי איוקחו] ע"כ. (וכבר

תורה מדרבנן ומתקנתך, בני ישראל ויקחו, ולא אומות העולם ויקחו עכ"ל.

ובעתה זאת היתה גזירת חכמים הראשונה, לגזור על שמן ופתן של עכו"ם לגזוה, שזוה ה' למשה לגזור עליהם, ואתה תזוה את בני ישראל, והוא בא להורות למשה ולחכמי ישראל, שגם מה שהתירה תורה, מוטל עליהם לגזור גדר ולעמוד צפרץ בכל דור ודור, ומוטל על בני ישראל לקבל על עצמם גזירתם כדין תורה. שהרי ה' זוה צנדצות המשכן, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, בני ישראל ויקחו ולא אומות העולם, ובשמן למאור הפסיק הענין, שמותר ליקח גם מעכו"ם, אבל על משה זוה שיאסור זאת לישראל מעצמו, ואתה תזוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן, ולא מאומות העולם.

ובזה נראה לפרש מה שאמר הכתוב (דברים י"ז), ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה', ושמרת לעשות ככל אשר ירוך וגו'. לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. וברש"י אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל, ועל שמאל שהוא ימין. וכל שכן כשאומר לך על ימין ימין ועל שמאל שמאל (ספרי י"ז-כד) ע"כ. יש להבין

דיברנו מזה בצעודת מלוה דמלכה פ' משפטים העל"ט).

והנה צדרשות חתם סופר (לו' אדר קסט:) הקשה, דלפי מה שנתבאר בגמרא דנדצות המשכן אי אפשר ליקח רק מישראל, חוץ מהאצני שהם שהפסיק הענין. אם כן שמן למאור נמי הפסיק הענין, ומותר ליקח שמן למאור מגוי, והרי אמר הכתוב, ואתה תזוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך (כ-כ), משמע בני ישראל יקחו, ולא אומות העולם. ועוד כפל שם הכתוב ומסיים מאת בני ישראל וכו'.

ולכן העלה לדש, דבדאי מדאורייתא מותר ליקח שמן מגוי לעבדות המקדש, אך הא חזינן דדניאל גזר על פתן שמן וצנותיהם אפילו להדיוט (עבודה זרה לו.), אם כן לכל הפחות לגזוה הוא אסור מדרבנן מתקנת משה רבינו ע"ה, כי בצדושה פת שמן ויין היינו נסכי הקרבנות כולם, סולת למנחה, ובלול צשמן, ויין לנסך. על כן כבר גזר משה רבינו ע"ה שלא ליקח שמן מגוי למנורה. ולכן לעיל צפרשת תרומה לא כתיב וי"ו, ושמן למאור, דאין קפידא ליקח מישראל דוקא, ואמר הקב"ה למשה זה משלי, אך 'אתה' דייקא, אתה

מן התורה נקחת גם מעכו"ם, אבל
 זוה ה' על משה לגזור על שמן
 עכו"ם לקודש, ומדרבנן יש ליקח אותה
 רק מישראל. ושוב יש סוג שלישי
 שמוותרת לגמרי מן העכו"ם, והיינו
 האצני שוהם והאצני מלואים. וזהו
 דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה,
 התרומה הראשונה הוא רק מצני
 ישראל ויקחו, ושוב יש תרומה מאת
 כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את
 תרומתי, גם מאומות העולם, והיינו
 האצני שוהם ואצני מלואים. ושוב צא
 סוג שלישי, וזאת התרומה אשר תקחו
 מאתם, שיש ליקח אותה רק מישראל,
 אבל לא מצד דיבורו של ה', אלא
 מציווי של משה, ואתה תזוה את בני
 ישראל ויקחו אליך שמן זית זך.

וְלִבָּן כאשר גזרו חכמים על גבינות
 עכו"ם, ורבי ישמעאל התחיל
 לפקפק על גזירה זו, ולא רצה לגלות
 לו טעמו, ורצה להשיאו לדבר אחר,
 הזכיר לו הכתוב, כי טובים דודיק
 מיין, שערצים דברי דודים יותר
 מיינה של תורה, והוסיף עלה גם
 קרא, לריח שמניך טובים, כי דבר זה
 למדים אנו מהשמן של המשכן,
 שהתורה התירה ללקחה גם מעכו"ם,
 וה' זוה למשה שהוא יזוה את בני
 ישראל ויקחו שמן זית זך, שיקחוהו
 רק מצני ישראל, הרי בהשמן גילה

הכוונה באמרו, אפילו אומר לך על
 ימין שהוא שמאל. ולפי מה שנתבאר
 יש לומר, כי צנדבות המשכן נאמרו,
 ויקחו לי תרומה וגו', זהב וכסף
 ונחושת ותכלת וארגמן, כולם נאמרו
 צאות וי"ו. ושוב הפסיק הענין שמן
 למאור וגו', צלא וי"ו, להורות כי שמן
 יכולים ליקח גם מעכו"ם. ואם כן מה
 שנכתב צפרשה צימין הוא זהב וכסף
 ונחושת וגו', ובשמאלו נאמר שמן
 למאור וגו'. ואמר ה' למשה, שמה
 שנאמר צימין יש ליקח רק מישראל,
 ומה שנאמר צשמאל יכולין ליקח גם
 מעכו"ם, ומשה צא ואמר על השמאל
 שהוא ימין, שגם שמן הוא רק
 מישראל, ואתה תזוה את בני ישראל
 ויקחו אליך שמן, וזוה ה' לא תסור
 מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל,
 אפילו אומר על שמאל שהוא ימין,
 שזו היא הגזירה הראשונה שנגזרה
 מחכמי ישראל על פי ציווי ה', וממנו
 תלמוד שלא תסור מן הדבר אשר
 יגידו לך.

וּבְזָה יש לבאר ענין הג' תרומות
 האמורות צפרשה זו (רש"י
 כה-ב), כי צנדבות המשכן היו שלשה
 סוגים, כי זהב וכסף וכו' עד העצי
 שטים, לא יכלו לקבל מעכו"ם על פי
 ציווי ה', ישראל יקחו ואין העובדי
 כוכבים יקחו. סוג השני, שמן למאור,

מקשה זהב וגו', כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה המנורה (במדבר ח-ד). וצ'רש"י כתב, ומדרש אגדה על ידי הקב"ה נעשית מאליה ע"כ. והיינו כי המנורה מורה על תורה אור, שיש להרצין תורה, ולהדליק קני המנורה שגם הם יאירו, ומעשה המנורה מקשה הוא, לייגע בתורת ה'. ואין לו לחוש על מה שיצטרך לבטל זמן תורתו לקדר עצמו לדרוש אגדה לפני הציבור, כי מדרש האגדה על ידי הקב"ה נעשית מאליה, והיינו שהדברים המכוסים ממנו מתגלין אליו.

וגם התלמיד חכם שיושב בכולל ולומד לעצמו, ולא הגיע עדיין זמנו להיות מגולה לאחרים, מכל מקום הוא עצמו תמיד גלוחית של פלייטין גם כאשר הוא מכוסה, וכאשר מתגלה בציתו צפני בני ציתו, הוא נותן ריח טוב בהנהגתו ומדותיו התרומיות אשר תענוג הוא להמלא בסביצתו, וציתו הוא מלא שלוה ועונג. ומתקיים זו עולמך תראה בחיך (ברכות יז), ולא רק שהוא יורש ונחל עולם הבא, אלא זוכה ונחל שמי עולמות, גם עולם הזה, בניך כשחילי זיתים סביב לשלחך, בני תורה ומדות טובות.

ה' שחציצים דברי סופרים יותר מיינה של תורה.

ובגמרא (שם) דרשו קרא זה על גודל מעלתן של תלמידי חכמים, לריח שמניך טובים, למה תלמיד חכם דומה, ללוחית של פלייטון, מגולה ריחה נודף [והיינו דכתיב שמן תורק שמך, כשמגלין אותה ומריקין שמנה, כלומר שאתה תלמד תורה לתלמידים, אז יצא לך שם], מכוסה אין ריחה נודף, ולא עוד אלא דברים שמכוסין ממנו מתגלין לו [מעצמן בלא טורח, כשהוא מלמדה] שנאמר על כן עלמות אהבוך וכו'. ולא עוד אלא שנוחל שני עולמות, אחד העולם הזה ואחד העולם הבא, שנאמר עלמות, קרי ציה עולמות ע"כ.

וזדו תכליתן של לומדי תורה, שיזכו להרצין תורה לאחרים, ליהנות בני אדם מריח התורה שנודף מהן. ולא יחשו על ציטול התעלותם כאשר הם שאולים לאחרים, כי לא יפסידו כלום, ואדרבה חלקי התורה שצריכין לטרוח להבינם, זוכה שמתגלין לו מעצמן. ושמעתי דבר נחות, צמה שאמר הכתוב, וזה מעשה המנורה

על הטוב יזכר
ידידינו החשובים שהשמחה במעונם
שנדבו להוצאת קונטרס הזה

* * *

הר"ר מנחם בויער נ"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר אפרים גאלדבערגער נ"ו

לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר בנימין טובל נ"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר ארי' וועבער נ"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר ישראל שעכטער נ"ו

לרגל החלאקה לבנו נ"ו

* * *

הר"ר יואל ברא"ש פיערווערקער נ"ו

לרגל החלאקה לבנו נ"ו

הר"ר ישראל יוסף שמערן נ"ו

לרגל נישואי בתו הכלה תחי'

עב"ג בן הר"ר שלום בלוי נ"ו

* * *

הר"ר שלום וויטריאל נ"ו

לרגל נישואי בתו הכלה תחי'

עב"ג בן הר"ר ישראל מורדכי ווייסבערג נ"ו

* * *

הרב ר' דוד פאללאק שליט"א

לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר משה יוסף האפפמאן נ"ו

לרגל הולדת בתו למזל טוב

* * *

הר"ר יוסף פישער נ"ו

לרגל הולדת בתו למזל טוב

KHAL ADAS YEREIM
VIEN

27 Lee Avenue • Brooklyn, N.Y. 11211

קהל עדת יראים
ווייען

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בעזה"ש"ת

הננו בזה להודיע שא"ה
ביום א' לסדר תצוה הבעל"ט
יומא דהילולא של משה רעיא מהימנא
ידרוש
נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
דרשת ז' אדר

בבית מדרשינו בויליאמסבורג
27 ל"ע עוועניו.

אחר תפלת מנחה
זמן תפלת מנחה בשעה 6:00

נ.ב. העזרת נשים תהי' פתוחה לנשים